

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ
Београд, Влајковићева 3
Број:400-00-48/2009-10
Датум: 28.децембар 2009.год.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Примљено	28-12-2009			
Службени број				
Службени датум				
1	6	549	244	12098

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА

Милутина Миланковића 106
11070 Нови Београд

Поштовани господине Јанковићу,

Поводом вашег дописа дел.бр.11359 од 10.12.2009.године којим утврђујете да је Министарство културе, променом начина финансирања у 2009.години, **угрозило** ниво достигнутих права припадника бугарске националне мањине у вези са очувањем традиције и културног идентитета, и да је **учинило пропуст** који се огледа у томе што је у 2009. години изостала подршка издавању публикација и књига на бугарском језику, што за последицу може да има потпуну обуставу рада те установе, желимо да Вас обавестимо следеће:

До 20. јула 2006. године на снази је био Закон о оснивању новинско-издавачке установе «Братство» («Службени гласник РС», бр. 55/95). Оснивач те установе била је Република Србија. Установа је основана ради задовољења потреба грађана и организација у области јавног информисања на бугарском језику у Републици Србији, и за обављање новинско издавачке делатности, као делатности од интереса за Републику Србију. На основу Закона, Министарство културе је, као ресорно министарство за културу и информисање, финансирало рад НИУ «Братство».

Вољом већине посланика, 19. јула 2006.године, Народна скупштина је донеле Закон о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство». На основу тог закона оснивачка права над НИУ «Братство» прешла су са Републике Србије на Национални савет бугарске националне мањине. Нови оснивач је преузео бригу о раду, начину организације, пословања, и социјалним програмима НИУ«Братство»

Изнета констатација у допису да је, променом начина финансирања НИУ «Братство» у 2009.години, која је извршена на основу Закона о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство» из 2006. године, Министарство културе угрозило нивоа достигнутих права бугарске националне мањине, није тачна, јер је Закон донела Народна скупштина, а Министарство културе

је у обавези да поштује и примењује законе које доноси Народна скупштина. За спровођење закона Влада Републике Србије одговара Народној скупштини.

У оквиру напред изнетог, битно питање је :»Да ли је Законом о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство», дошло до угрожавања нивоа достигнутих права припадника бугарске националне мањине у вези са очувањем традиције и културног идентитета?».

Министарство културе сматра да доношењем Закона о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство» није дошло до угрожавања ни смањења достигнутог нивоа права бугарске националне мањине. Бугарска национална мањина је на основу предходног Закона о оснивању новинско-издавачке установе «Братство» стекла право на издавање информативно-политичких и дечијих листова и часописа на бугарском језику, као и издавање књига и публикација на бугарском језику. Та права бугарске националне мањине нису оспорена ни доношењем новог Закона о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство» која и даље има право на издавање информативно-политичких и дечијих листова и часописа, као и издавање књига и публикација на бугарском језику. Вољом Народне скупштине, промењен је само начин финансирања њихове делатности, с обзиром да оснивач није више Република већ Национални савет бугарске националне мањине. Министарство културе је изгубило законски основ да у целини финансира делатност НИУ «Братство», и да за те намене повлачи средства из Буџета Републике Србије.

Даље у допису се наводи да је Министарство културе учинило пропуст, који се огледа у томе што је у 2009. години изостала подршка издавању публикација и књига на бугарском језику, што за последицу може да има потпуну обуставу рада НИУ «Братство».

Министарство културе је потпуно свесно обавеза које на основу Устава, закона и међународних конвенција има држава када су у питању права националних мањина. Министарство културе је у току 2009. године, као и свих предходних година, у складу са Уставом Републике Србије, Закона о делатностима од општег интереса у области културе, Закона о јавном информисању и Европском повељом о регионалним или мањинским језицима, својим мерама охрабривало, подстицало, унапређивало и развијало културне и информативне активности бугарске националне мањине. У прилог томе говоре следеће чињенице:

- од 2006. године, када је донет Закона о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство», Министарство културе је и даље у току 2007.г. и 2008.г., све до уписа у судски регистар новог оснивача, Националног савета бугарске националне мањине, издвајало средства у износу од око 35 милиона динара за покривање комплетне делатности НИУ «Братство». У том периоду одржано је више састанака са руководством НИУ «Братство» и представницима Националног савета бугарске националне мањине на којима су упозоравани да даном уписа у судски регистар новог оснивача престаје обавеза државе да у целини финансира делатност НИУ «Братство». За две године (2007. и 2008.г.) колико је трајао прелазни период за преношење оснивачких права са државе на Национални савет, и за које време је НИУ «Братство» добијала изузетно висок износ средства у односу на друге националне мањине, НИУ «Братство» ништа није учинило на својој реорганизацији, решавању социјалног програма и рационализацији трошења средстава, погрешно тумачећи да је новчани износ који јој обезбеђује држава ниво достигнутих права. Полазећи од

искустава цивилизованих, демократских земљама света, стечена права подразумевају права и слободе одређеног понашања и чињења, а не ниво новчаних средстава која обезбеђује држава за поједине програме. Новчани износ средстава, који обезбеђује држава за активности од општег и јавног значаја, променљива је категорија и зависи од економске снаге државе у датом тренутку. Наравно да је светска економска криза, пореметила ниво издвајања новчаних средстава из буџета у свим државама света, па и у Републици Србији и да се траже путеви рационалнијег и економичнијег трошења јавних прихода;

- финансијски извештаји НИУ»Братство» за 2007. и 2008.годину показују да је НИУ»Братство» имала више него довољно средстава да покрије своју основну делатност, која подразумева издаваштво и излажење јавног гласила и часописа. Али, подаци говоре да када им је у 2008. години додељено чак 30.05 милиона динара из буџета, тек је незнатан део отишао на трошкове издаваштва и информисања. Тако, на основу анализе трошкова из финансијског извештаја НИУ Братство могуће је утврдити да је, примера ради, у 2008. години НИУ Братство на трошкове реперезентације, јубиларних награда и поклона потрошило чак 16% више средстава него за укупне трошкове штампања оба своја часописа «Мост» и «Другарче». Или да су трошкови коришћења приватног возила у службене сврхе, преноћишта и дневница 2008. години чак 52% већи него укупни трошкови штампања часописа «Мост», за који НИУ Братство тврди да му је угрожена егзистенција. Од укупно опредењених 30.05 милиона динара из буџета за обављање делатности НИУ Братство у 2008. години свега је 2.8 милиона динара утрошено на трошкове штампања листа «Братство», часописа «Мост» и «Другарче», као и књига, дакле свега 9.2%. Када се има у виду податак да трошкови штампе представљају један од највећих трошкова у издаваштву, овај податак још више забрињава, јер указује да су минимална средства одвајана за обављање делатности од општег интереса, а да је готово 90% средстава крајње нерационално и ненаменски трошено! Не треба занемарити ни невероватну чињеницу да је у 2008. години свега 7.3 милиона динара у НИУ «Братство» утрошено на укупне трошкове пословања установе, док је чак 25.7 милиона било потрошено на зараде. Да се тренд нерационалног трошења средстава у НИУ «Братство» наставио и у 2009. години потврђује анализа финансијског извештаја утрошених средстава додењених из буџета Републике Србије из које се види да је у јануару месецу 2009. године просечна бруто зарада у НИУ «Братство» износила чак око 113.000 динара, док је у истом периоду, а према званичним подацима ЦЕКОС-а, иста у Републици Србији износила тек 40.245 динара!
- Уписом у судски регистар Националног савета бугарске националне мањине као оснивача НИУ »Братство», држава, не може више у целини да финансира делатност НИУ»Братство», али у складу са домаћим прописима и међународним конвенцијама и даље води рачуна о информативној и издавачкој делатности која је од значаја за остваривање права бугарске националне мањине на територији Републике. У том смислу крајем 2008. године Министарство културе је издвојило средства од милион динара за обележавање 60. година излажења листа на језику бугарске националне мањине, у току 2009. године, такође, издвојена су средства од 7,5 милиона динара за издавање листа на језику бугарске националне мањине, а расписан је и конкурс за суфинансирање пројеката из области јавног информисања на језицима националних мањина и конкурс за суфинансирање

пројеката у области културног стваралаштва националних мањина и етничких заједница.

- Министарство културе је, у току 2009. године, предузело све активности из оквира своје надлежности да се, поштујући законе и међународне стандарде, обезбеди да и бугарска национална мањина, под равноправним условима са другим националним мањинама, буде суфинансирана од стране државе за своје активности у области културе и информисања. По том основу је у 2009. години НИУ»Братство» и добила средства од Министарства културе.

Забрињавајуће је да смо увидом у Финансијски извештај о пословању НИУ»Братство» за период од 1.1.2009 до 30.09.2009. године констатовали да упркос чињеници да је Министарство културе определило 7.5 милиона динара, од тога за трошкове штампања листа «Братство» у висини од 1.9 милиона динара по приложеним фактурама за услуге штампања које документују висину цене по примеру, НИУ «Братство» је утрошило за ову намену свега 865.761,30 динара! Ово указује на чињеницу да је обим листа «Братство» смањен и да су средства опредељена за штампу листа у одређеном обиму смањена и ненаменски утрошена. Министарство културе ће бити принуђено да захтева повраћај ненаменски утрошених средстава..

Министарство културе не прихвата констатацију, изнету у допису, да је изостала подршка Министарства издавању књига и публикација на бугарском језику, с обзиром на чињеницу да је Министарство културе расписало конкурс за суфинансирање пројеката у области културног стваралаштва националних мањина и етничких заједница, путем кога се додељују средства и за издаваштво. Тачна је чињеница, да из нама непознатих разлога, није постојало интересовање НИУ»Братство» за учешће на овом конкурсима.

Министарство културе, није оснивач НИУ»Братство», па нема ни увид у финансијско пословање те установе, али с обзиром на средства која је до 2009. године и у 2009. години Министарство културе пренело на рачун НИУ»Братство» и с обзиром на незаинтересованост НИУ»Братство» за учешће на конкурсима које је расписивало министарство, веома је изненађујућа лоша финансијска ситуација у НИУ»Братство», на коју нам у допису указујете.

Указујемо да је на основу непотпуних информација вашим актом утврђено стање које погрешно указује на недостатке у раду Министарства културе, на основу кога сте донели Препоруке.

Ваша препорука под тачком 1. гласи:

« Министарство културе ће, у складу са вишедеценијском институционалном подршком достигнутом нивоу права бугарске националне мањине и поштујући уставно начело заштите стечених права, утврдити начин и критеријуме за суфинансирање издавачке делатности НИУ»Братство», на бугарском језику, у складу са позитивним прописима и расположивим буџетским средствима.»

Министарство културе, у складу са позитивним прописима, уз поштовање високих европских стандарда у заштити права националних мањина, а полазећи од вишедеценијске институционалне подршке достигнутом нивоу права националних мањина, међу којима је и бугарска национална мањина, на територији Републике

Србије, у оквиру својих надлежности, утврдило је начин за суфинансирање пројеката/програма у области културног стваралаштва националних мањина и етничких заједница. Министарство културе сваке године расписује конкурс путем кога се додељују средства из Буџета Републике за најквалитетније пројекте у области културе, што подразумева и издаваштво, на језицима националних мањина. Пријављене пројекте на конкурс разматрају национални савети националних мањина и стручна комисија Министарства културе, и предлажу министру најквалитетније пројекте на основу транспарентно објављених критеријума.

Министарство културе планира да у наредном периоду, заједно са представницима националних савета националних мањина, утврди још јасније и прецизније критеријуме на основу којих ће бити додељена средства по основу учешћа на конкурс. Издаваштво на језику националних мањина биће, као и до сада, обухваћено овим конкурсом. НИУ»Братство», под једнаким и равноправним условима са другим припадницима националних мањина, имаће могућност учешћа на овом конкурс и могућност да добије средства из Буџета за даље успешно развијање своје делатности.

Препорука под тачком 2. гласи:

«У поступку усвајања критеријума за финансирање издавачке делатности НИУ»Братство», Министарство ће затражити мишљење Националног савета бугарске националне мањине.»

Министарство културе ће у наредном периоду у сарадњи са саветима националних мањина утврдити јасне и транспарентне критеријуме за суфинансирање пројеката из области културе, што подразумева и издаваштво на језицима националних мањина. У утврђивању критеријума учествоваће и Национални савет бугарске националне мањине, а критеријуми ће се примењивати и на НИУ»Братство».

Надамо се да смо овим дописом и чињеницама које смо изнели учинили јаснијим позицију Министарства културе у односу на НИУ»Братство» и јасно указали на активност Министарства да би се НИУ» Братство», и по доношењу Закона о престанку важења Закона о оснивању Новинско-издавачке установе «Братство», омогућило даље обављање делатности.

Министарство културе ће и у будуће предузимати све мера, у оквиру своје надлежности, које могу допринети подизању нивоа стечених права мањинских заједница, а Ваше Препоруке, које су већ део наше активности, свакако ћемо имати у виду.

С поштовањем,

МИНИСТАР
Маријана Брадић

